

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ИХ ДЭЭД СУРГУУЛИУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ, ТУЛГАМДСАН АСУУДЛУУД

Дээд боловсролын шинэчлэл-багшийн хөгжил
сэдэвт эрдэм шинжилгээний бага хуралд зориулав.

ШУТИС, ДаТС-ийн дэд захирал доктор (Ph.D) Я.Батцэцэг
ХААИС-ийн захирал, доктор (Ph.D) З.Нэргүй
АШУҮИС-ийн захирал доктор (Ph.D) Б.Баясгаланмөнх

• • • 2018.05.11 • • •

Эрхэм зорилго

- **МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН УРТ ХУГАЦААНЫ БОДЛОГО 2015-2040**
- **2024 он хүртэлх ТӨРӨӨС БОЛОВСРОЛЫН ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГО**
- **ШУТИС, ХААИС, АШУҮИС-ИЙН ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИЙН ЗАМЫН ЗУРАГЛАЛ (2012-2021)**

Дархан сум нь 9804га нутаг дэвсгэртэй. Далайн түвшнээс 707м өндөрт өргөгдсөн. Орхон Сэлэнгийн сав газрын бүсэд Хараа голын дагуу байрладаг. Хангай хээрийн бүсэд орших бөгөөд нарс, хуш, улиас, гацуур, хар мод бүхий ойтой.

Зүүн ба урд талаараа Дархан уул аймгийн Хонгор, хойд талаараа Орхон сум, баруун талаараа Сэлэнгэ аймгийн Сайхан сумтай тус тус хиллэдэг.

Улаанбаатар хотоос 220 км
Сэлэнгэ аймаг Сүхбаатар сумаас 100 км
Хилийн боомт Алтанбулаг сумаас 130 км
Орхон аймаг Баян-Өндөр сумаас 180 км
зайд оршдог.

БОДЛОГО /ЗОРИЛГО/:

ДАРХАН

Дархан хөгжлийн тулгуур төв

Дархан – аж
үйлдвэрийн
район, дэд бүтэц
сайтай, УБ – 200
км

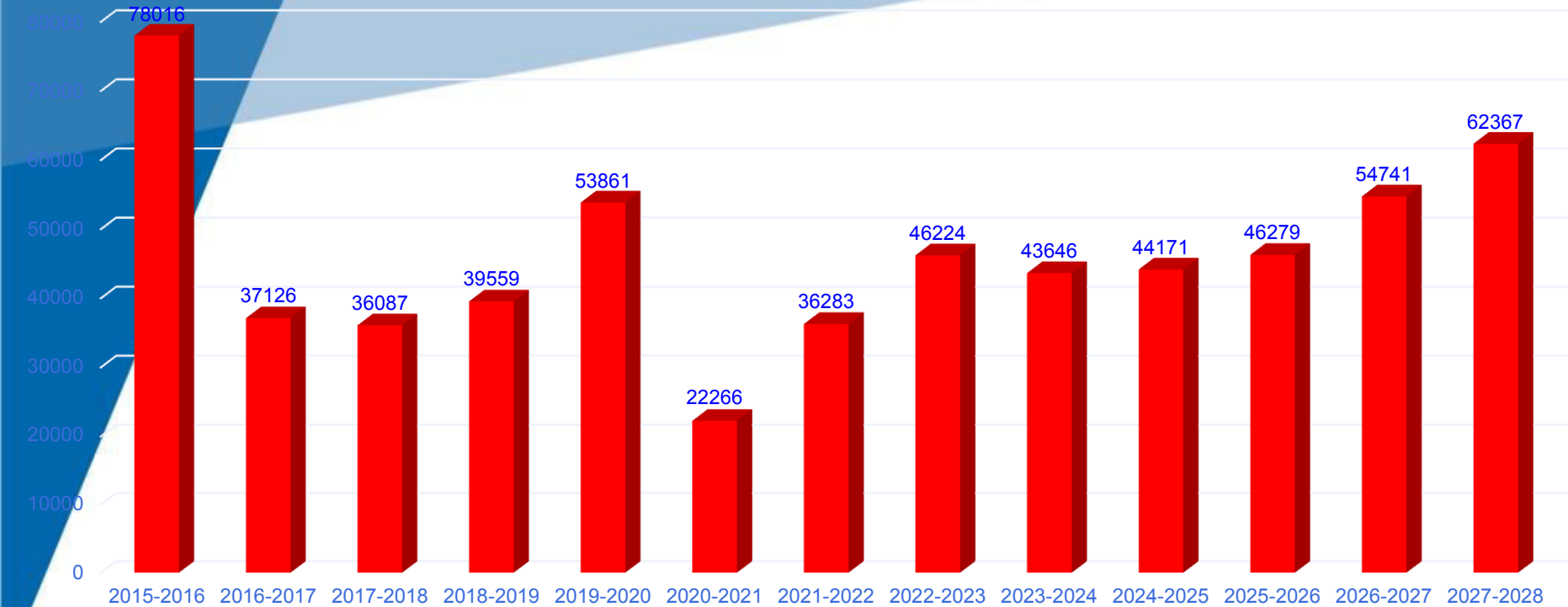
Төвлөлийн сааруулж,
түгжрэлийг бууруулах
төрийн бодлого

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГТ СУРГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛЖ БУЙ ИДС-ИЙН ХАРЬЦУУЛСАН СУДАЛГАА

	Нийт багшийн тоо	Эрдмийн зэрэг цол хувиар		Сургалтын хөтөлбөрийн тоо	Нийт суралцагчдын тоо		
		F	(Ph.D)		D	F	(Ph.D)
	87	76	24	23	1356	182	3
	60		23,3	20	550	100	
АШУУИС	53		18,5	8	850		
ХИС	26		1	10	515		
Дархан дээд	50		8		530		

ЕБС ТӨГСӨГЧДИЙН 2014-2028 ОН ХҮРТЭЛХ ХЭТИЙН ТӨЛӨВ

0	Аймаг, нийслэл														
		2013-2014	2014-2015	2015-2016	2017-2018	2018-2019	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2027-2028	2028-2029	
Бүгд		78016	37126	36087	39559	53861	22266	36283	46224	43646	44171	46279	54741	62367	
Баруун бүс		3009	6462	6353	6474	8728	5271	5039	7469	7347	7194	7292	7820	9095	
Хангайн бүс		4147	7882	7623	8332	11826	4469	7598	9123	8866	8782	9171	10509	12106	
Төвийн бүс		3025	5953	5825	6467	9119	2400	6457	7537	7035	7089	7435	8696	9994	
Зүүн бүс		2027	2468	2449	2655	4047	1546	2957	3446	3216	3175	3246	3768	4285	
Улаан-Баатар		5939	14233	13837	15501	19999	8492	14145	18543	17166	17917	19129	23926	26868	
Бусад		44	128		130	142	88	87	106	16	14	6	22	19	
Үүнээс	Хөдөө	13310	22765	22250	23928	33720	13686	22051	27575	26464	26240	27144	30793	35480	
	Хот	5983	14361	13837	15631	20141	8580	14232	18649	17182	17931	19135	23948	26887	

Өмнөх жилүүдээс ЕБС төгсөөд Их, дээд сургуульд элсэгчид 20 гаруй хувиар нэмэгдсэн буюу 90.1 хувийг эзэлж байна

<i>Хичээлийн жил</i>	<i>ЕБС төгсөгчид</i>	<i>Хяналтын тоо</i>	<i>Нийт төгсөгчдөд эзлэх хувь</i>	<i>Элссэн, элсүүлэх</i>	<i>Элсэгчдийн бүтэц (%)</i>			
					11-р анги төгсөгчдөөс	Бусад хэлбэрийн сургуулиас	<i>Ажиллагчдаас</i>	<i>Ажилгүйчүүдээс</i>
<i>2014-2015</i>	<i>33273</i>	<i>36656</i>	<i>110.1</i>	<i>47182</i>	<i>70.5</i>	<i>3.8</i>	<i>20.9</i>	<i>4.8</i>
<i>2015-2016</i>	<i>30537</i>	<i>36700</i>	<i>120.1</i>	<i>43834</i>	<i>69.7</i>	<i>3.6</i>	<i>20.9</i>	<i>5.9</i>
<i>2016-2017</i>	<i>19293</i>	<i>26295</i>	<i>136.2</i>	<i>19698</i>	<i>17751</i> <i>90.1%</i>	<i>898</i> <i>4.5%</i>	<i>626</i> <i>3.1%</i>	<i>523</i> <i>2.65</i>

Дархан-Уул аймаг дахь ИДМС-уудын 2017-2018 оны хичээлийн жилийн
элсэгчдийн мэдээ

/2017.09.11-ний өдрийн байдлаар/

№	Сургуулийн нэр	Нийт элсэгчдийн тоо	Эмэгтэй	Эрэгтэй
Мэрэгжил сургалт үйлдвэрлэлийн төв				
1	УУЭХ политехник коллеж	310	60	250
2	Дархан-Өргөө политехник коллеж	200	61	139
3	МСҮТ	198	110	88
Хувийн их дээд сургууль				
4	ХИС-ийн салбар	39	32	7
8	Дархан дээд сургууль	80	78	2
9	Мандах бүртгэл дээд сургууль	40	31	9
Төрийн өмчийн их дээд сургууль				
5	Анагаах ухааны сургууль	283	254	29
6	Дархан-Уул аймаг дахь Технологийн сургууль	205+30+150	70	315
7	Агроэкологи бизнесийн сургууль ХААИС	94	56	31
Нийт		1449/0.08	732	710

Элсэлт-2017: судалгаа, үр дүн /Сурагчид/

№	Үзүүлэлт	Эрэмбэ								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1	Багшлах боловсон хүчний чадавхи (эрдмийн зэрэг, цолтой багшийн харьцаа);	281	113	79	133	96	109	110	87	62
2	Өмчийн хэлбэр (төрийн, төрийн бус өмчийн);	49	65	79	80	126	96	111	168	218
3	Сургалтын орчин, материаллаг бааз (анги, танхим, лаборатори, дадлагын бааз)	114	155	111	105	117	118	155	113	70
4	Сургалтын төлбөрийн түвшин;	81	116	146	112	119	135	107	121	118
5	Сургалтын чанар, магадлан итгэмжлэгдсэн байдал;	109	105	174	164	134	121	85	106	46
6	Сургуулийн нийгэмд эзлэх байр суурь, нэр хүнд;	81	99	124	146	113	139	113	112	106
7	Төгсөгчдийн ажлын байрны талаарх мэдээлэл (ажил эрхлэлтийн түвшин, хувь);	109	162	166	113	143	111	130	70	72
8	Тухайн мэргэжлийн ирээдүйн чиг хандлага (4 жилийн дараах эрэлт, хэрэгцээ)	166	208	109	130	100	85	84	115	60
Хамгийн олон санал		281	208	174	164	143	139	155	168	218

Төгсөөд хөдөлмөр эрхлэлт болон эрхлээгүй төгсөгчдийн харьцуулсан судалгаа

ДаИДС-ийн төгсөгчид				
Ажил эрхлээгүй төгсөгчдийн мэдээлэл		2012-2013		2015-2016
Мөшгих судалгаанд хамрагдсан оюутны тоо		n %		
		260		637
		10 (3.8)		57 (16.9)
Ажил хайж байгаа эсэх		Үгүй	3	17
		Тийм	7	40
Ажил хайхгүй байгаа шалтгаан	Суралцах			2 (11.7)
	Хүүхэд асрах, төрөх			6 (35.2)
	Эрүүл мэндийн шалтгаан			2 (11.7)
	Ар гэрийн шалтгаан		1 (33.3)	5 (29.4)
	Бусад		2 (66.7)	2 (11.7)
Ажил хайсан хугацаа (Сараар)			4,5,6,12	1-5 сар

Төгсөөд хөдөлмөр эрхлэлт болон эрхлээгүй төгсөгчдийн харьцуулсан судалгаа

Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал	ДаИДС-ийн төгсөгчид		
	2012-2013		2015-2016
Мөшгих судалгаанд хамрагдсан оюутны тоо	n %		n %
	260		637
Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал	250		90
Төгсөөд ажил эрхэлсэн эсэх	Үгүй	95 (38%)	12 (13.3%)
	Тийм	115 (46%)	84 (86.6%)
Төгсөөд ажил хийсэн сар	1-2.5 жил		1-2 жил
Төгсөөд ажил хийгээгүй сар	1 -40 сар		1-24 сар
Төгссөнөөс хойш ажил идэвхтэй хайсан нийт сар	1 -24 сар		1-16 сар

СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР НЬ ДАРААХ МЭДЛЭГ ЧАДВАРЫГ ХЭР ТҮВШИНД ОЛГОЖ ЧАДСАН БЭ?

Мэдлэг, чадварын жагсаалт	Түвшин				
	1	2	3	4	5
Шинжлэх ухааны суурь мэдлэг	2	10	54	85	56
Мэргэжлийн цөм мэдлэг	9	14	46	77	56
Мэргэжлийн нарийн мэдлэг	13	19	48	68	53
Асуудал шийдвэрлэх чадвар	1	8	19	95	47
Турших, судлах чадвар	4	18	45	80	57
Системтэй сэтгэх чадвар	4	12	55	88	40
Хувь хүний чадвар	3	6	30	102	61
Ажил мэргэжлийн ур чадвар	3	11	41	77	69
Багаар ажиллах ур чадвар	3	7	38	88	63
Харилцааны ур чадвар		8	38	90	66
"Сэтгэх" чадвар	3	4	37	91	64
"Зохиох" чадвар	1	11	46	87	66
"Бүтээх" чадвар	1	8	43	86	63
"Хэрэглэх" чадвар	1	6	39	87	67

MUST GO TO INNOVATION <http://www.stda.edu.mn>

СУРЧ БУЙ СУРГУУЛЬ, МЭРГЭЖИЛ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЛААРХ СЭТГЭЛ ХАНАМЖИЙН СУДАЛГАА

Үзүүлэлт	Сэтгэл ханамж				
	1	2	3	4	5
Сургалтын үр дүн	1	1	40	110	70
Сургалтын орчин	2	2	37	103	76
Сургах арга барил		3	36	98	83
Үнэлгээний систем		4	35	102	77
Багш нарын мэдлэг, чадвар, хандлага			12	84	125
Сургуулийн нэр хүнд	1	4	18	84	114

Судалгааны үр дүнгээс багш нарын мэдлэг, чадвар хамгийн өндөр үзүүлэлттэй 5 гэсэн үнэлгээг 125 оюутан буюу 55.3%, сургалтын үр дүнг 4.3, сургалтын орчинг 4.6, сургах арга барил 4.1, үнэлгээг хир оновчтой өгдөг 4.0, багш нарын мэдлэг чадвар-4.4 гэж тус тус үнэлсэн байна.

2016 онд 3 тэрбум төгрөгийн өртөг бүхий 1600 оюутны багтаамжтай хичээлийн II байрыг ашиглалтанд орууллаа.

ШУПАРКИЙН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛ

Паркийн захиргаа
/Захирагчийн ажлын алба/

1-МЕТАЛЛУРГИЙН КЛАСТЕР

Ган төмрийн үйлдвэрлэлийн
технологи

- Хүдрийн баяжуулалтын технологи судалгааны төв
- Ган, төмрийн туршилт судалгааны төв
- CAD-CAE-CAM судалгаа туршилтын лаборатори
- Метал эд ангийн зураг төсвийн тооцооны төв

Зэсийн үйлдвэрлэлийн
технологи

- Зэсийн баяжмалын судалгаа, туршилтын төв
- Зэс бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн технологийн төв

2-АГРОТЕХНОЛОГИЙН
КЛАСТЕР

- Биотехнологи, генийн инженерчлэлийн судалгааны төв
- Ургамал газар тариалангийн судалгааны төв
- Эм бэлдмэлийн судалгааны төв
- In vitro лабораторийн төв

3-БАРИЛГЫН
ТЕХНОЛОГИЙН КЛАСТЕР

Барилгын үйлдвэрлэлийн
технологи

- Барилгын үйлдвэрлэлийн технологийн судалгааны төв, гарааны компаниуд
- Зураг төсөв, зохион бүтээлтийн Artificial Intelligence технологийн төв

Барилгын материал судлал

- Барилгын материалын судалгааны төв, гарааны компаниуд
- Нанотехнологийн судалгааны төв (Нано бүтэцтэй материал, наногадаргуутай материал), гарааны компаниуд
- Экоматериал судалгааны төв, гарааны компаниуд

4-Их сургуулийн салбарууд

5-Дэмжих үйлчилгээний
нэгж

- Мэдээллийн төв
- Сургалтын төв
- Оюуны өмчийн хамгаалалт, технологи дамжуулах төв
- Зөвлөгөө өгөх төв
- Экспорт, импорт, лизингийн төв
- Бизнес инкубатор
- Логистик төв

6- Нэгдсэн үйлчилгээний
нэгж

- Цахилгаан, хий, уур, ус, агааржуулалтын хангамж
- Барилгын засвар, тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлт
- Аюулгүй ажиллагаа, хамгаалалт алба
- Худалдааны төв
- Ахуйн үйлчилгээний төв
- Спорт цогцолбор
- Соёл, урлагийн үйлчилгээний төв
- Нийтийн хоолны үйлчилгээ

7-Төрийн бус байгууллагууд

- Паркийн зөвлөл
- Инкубацийн холбоо
- Үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн орон нутгийн холбоо

- ШУП Мэдлэгийг түшиглэн үйлдвэрлэл явуулах тусгай бүс
- $\text{ШУП} = \text{Эдийн засгийн хөгжил} + \text{Хүний хөгжил}$
- $\text{ШУП} = \text{Кампус} + \text{Хамтын ажиллагаа}$
- $\text{ШУП} = \text{Мэдлэг} + \text{Туршилт судалгаа}$
- $\text{ШУП} = \text{Шинэ технологи} + \text{Зах зээл}$
- Өндөр технологи Шинэ бүтээгдэхүүн Зах зээл
(импорт , экспорт)
- ШУП Start-up компанийг төрүүлэх орчин

Нийгмийн эрэлтийг
тодорхойлох

ШУ-ИС-ийн АҮ-ийн хамтын ажиллагааны системийн бүдүүвч зураг

Судалгааны сэдэв
тогтох (Бизнес модель)

ИС-АҮ-ийн хамтын ажилла-
гааны судалгаа-боловсруулалт

Судалгааны
үр дүн гаргах

Судалгааны үр дүнг
бизнес болгох

Бүс, орон нутаг

- Аж үйлдвэрийн хөгжлийг өндөржүүлэн хөгжүүлж, олон талт ажлын байртай нийгэм бий болгож, улмаар орон нутгийн эдийн засгийг хөгжүүлэх зорилгоор ШУП байгуулж байна.
- Их сургууль төгсөгчдийг орон нутагтаа тэдний хүсч байгаа ажлын байр бий болгох боломж бүрдэнэ.
- Төр-Бизнес-Их сургуулийн гурвалсан хамтын ажиллагаа сул хөгжсөн. Үүнтэй холбоотой аливаа хөгжлийн оролдлогууд хоорондоо уялдаа холбоо нь сайжирна.

Зохион байгуулсан эрдэм шинжилгээний хурал

Үр дүнд суурилсан боловсрол
(CDIO) сургалтын арга зүйг
нэвтрүүлэхэд тулгамдаж буй
асуудлууд" сэдэвт улсын
хэмжээний ЭШХурал

► “ЭРҮҮЛ ХҮНС-2016” сэдэвт улсын
эрдэм шинжилгээ, онол практикийн
бага хурал

Тулгамдаж буй асуудлууд

1. Орон нутгийн их дээд сургуулиудын эрх зүйн асуудал дээр бүсчилсэн, үйлдвэрлэл дээр тулгуурлан хөгжүүлэх бодлого
 - 1.1. Элсэлтийн квотын хяналтын тоонд тэгш оролцооны бодлого баримтлах
 - 1.2. Эрэлт ихтэй, элсэлт багатай мэргэжлээр суралцаж байгаа оюутнуудад БЗС-аас тодорхой дэмжлэг үзүүлэх
 - 1.3. Орон нутгийн Төрийн өмчийн их дээд сургуулиудын багш нарын нийгмийн асуудалд чиглэсэн арга хэмжээг зохион байгуулах (тэтгэвэрийн тэтгэмж)
 - 1.4. Хөрөнгө оруулалт, материаллаг баазыг бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх

2. Орон нутгийн их дээд сургуулийн багш нарыг эрдэмжүүлэх, чадавхжуулах гадаад, дотоодын сургалтанд хамруулах

2.1 Эрэлтэд нийцсэн ирээдүйд бий болгох мэргэжилд тулгуурлан орон нутагт ШУТП-ыг байгуулах

*Биднийг дэмжиж, хамтран
ажиллаж буй
ТА БҮХЭНД БАЯРЛАЛАА!*

